

III. 81 Král odpovídá na otázky démonky.

KARKATÍ řekla: Jsem potěšena slovy tvého ministra, králi. Nyní bych ráda slyšela tvoji odpověď.

KRÁL pravil: Tvá otázka, vzácná paní, odkazuje k věčnému *Brahman*, které je čirou existencí. *Brahman* je nahlédnuto, jakmile ustane trojí proměna známá jako bdění, snění a hluboký spánek a jakmile je mysl zbavena jakéhokoli pohybu myšlenek. Rozvinutí jeho projevu se označuje jako stvoření vesmíru a následné stažení jako zánik či rozpuštění vesmíru. *Brahman* lze nahlédnout v tichu, kdy mizí to, co je poznáno, neboť *Brahman* je za veškerým poznáváním. Je jemným středem mezi dvěma protiklady a tento střed má dvě strany. Vesmír není nic jiného než jeho hravá, ale vědomá projekce. Zdá se, jako by se dělilo na různé vesmíry, ale ve skutečnosti je nerozdělené.

Když si *Brahman* pomyslí, vznikne vítr, ačkoli vítr není nic jiného než čiré Vědomí. Podobně se objeví zvuk. A poněvadž to opět není nic jiného než čiré Vědomí, je Skutečnost velmi vzdálená tomu, co se myslí zvukem, jeho významem či podstatou. Nejvyšší jemné a nepatrné Bytí je vším a není ničím. Jsem To, a přece nejsem. Existuje pouze *Brahman*. Všechno se jeví jen díky jeho všemohoucnosti.

Dosáhnout Já lze stovkami způsobů, ale je-li získáno, není získáno nic! Je to nejvyšší Já, a přece to není nic. Člověk bloudí v lese *samsáry*, dokud nepříjde rozbřesk poznání, které rozptýlí základní nevědomost, kvůli níž se svět jeví skutečným. Tak jako láká nevědomého člověka přízrak vody ve fatě morgáně, láká nevědomé lidi tento projevený svět. Pravdou však je, že neomezené Vědomí v sobě vnímá vesmír skrze vlastní sílu zvanou *májá*. Co je uvnitř, to se projeví i navenek, tak jako pokroucené představy člověka posedlého neovladatelnou touhou. Přestože je Já nepatrné, velmi jemné a má povahu čirého Vědomí, je jím celý vesmír zcela prostoupen. Toto všudypřítomné Bytí svojí existencí přiměje projevený svět tančit podle svého. A tak to, co je nepatrnější než setina špičky vlasu, je díky své všudypřítomnosti větší než to největší.

KRÁL pokračoval: Světlo poznání Já ozařuje všechny zážitky a zkušenosti a září svým vlastním světlem. Co je tedy tím světlem, díky kterému člověk vidí a poznává, ikdyž nesvítí Slunce ani žádné jiné světlo světa? Je to vnitřní světlo. Zdá se, jako by toto vnitřní světlo bylo vně a ozařovalo vnější objekty. Každé jiné světlo je ve skutečnosti temnotou nevědomosti, zdá se, že září, ale není tomu tak. Ačkoli tu není podstatný rozdíl mezi mlhou a mrakem, neboť vlastností obou je objekty zahalovat, je často vidět, jako by z mlhy vyzařovalo světlo, zatímco mrak se zdá světlo zakrývat. Vnitřní světlo Vědomí září neustále, uvnitř i vně, dnem i nocí, a záhadně osvětluje důsledky nevědomosti, aniž by temnotu

nevědomosti odstranilo. Tak jako stále zářící Slunce odhaluje svoji povahu střídáním dne a noci, i světlo Já odkrývá svoji povahu ukazováním obojího, Vědomí i nevědomosti.

V kapce medu jsou přítomny jemné esence květin, listů a plodů. Podobně jsou v neomezeném prostoru Vědomí přítomny všechny zkušenosti. Z Vědomí všechny zkušenosti vyrůstají, neboť samo zakoušení je jediným zakoušejícím, jímž je Vědomí. Bez ohledu na to, jaké jsou konkrétní popisy zážitků, vždy se jedná o zakoušení Vědomí. Neomezené Vědomí samo o sobě je vším. Všechny ruce a oči jsou jeho, třebaže je bez částí. V jediném okamžiku prožije neomezené Vědomí epochu, podobně jako během krátkého spánku může člověk prožít mládí, stáří i smrt. Žádný objekt projevený ve Vědomí není od Vědomí oddělen, podobně jako socha vytesaná z kamene není nic jiného než kámen. V semínku je obsažen celý strom i s budoucími větvemi a podobně je v nepatrné částce neomezeného Vědomí obsažen celý vesmír s minulostí, přítomností i budoucností. Ačkoli Já není tím, kdo koná činy, ani tím, kdo prožívá zážitky, přesto je konajícím i prožívajícím, neboť nic není mimo něj. Konání i prožívání jsou s neomezeným Vědomím neodmyslitelně spjatá.

Svět ve skutečnosti nikdy nebyl stvořen a nikdy nezmizí. Za neskutečný je považován pouze z relativního úhlu pohledu. Z hlediska absolutního je svět neoddělitelný od neomezeného Vědomí.

KRÁL pokračoval: Mudrci mluví o vnitřním a vnějším, ale to jsou jen výrazy užívané pro poučení nevědomých lidí, kterým schází podstata. Poznávající zůstává sám nepoznán, zná sebe a nikdy se nestane objektem ve Vědomí. Poznávající je samotným poznáním, a jakmile zmizí skryté psychické představy, poznávající zůstává jakožto čiré Bytí. Když jsou v představě utvořeny vnější objekty, objeví se i poznávající. Není-li tu subjekt, není tu ani objekt, neboť teprve syn udělá z člověka otce. A je to právě subjekt, který se stane objektem. Bez subjektu, poznávajícího, tudíž neexistuje objekt, poznávané. Bez otce není syn. Poněvadž subjektem, poznávajícím, je čiré Vědomí, je subjekt schopen vytvořit objekt. Nelze to otočit, z objektu se nemůže zrodit subjekt. Proto pouze sám poznávající je skutečný a objekt je jen představou. Skutečné je zlato a náramek je jen jméno a forma. Dokud trvá představa náramku, je přehlédnuto čisté zlato, dokud trvá představa objektu, je tu i rozdělení na pozorujícího a pozorované. Díky přítomnosti Vědomí si zlato v náramku uvědomí svoji „zlatovost“ a pozorující subjekt, jenž se projevuje jako pozorovaný objekt, si uvědomí subjektivitu, Vědomí. Jeden je obrazem druhého, ve skutečnosti tu není žádná dvojnost. Pozorující nevidí sebe, protože vidí objekt. Vidí sám sebe jako objekt, a proto ve skutečnosti nevidí. Ačkoli on sám je Skutečností, jeví se jako neskutečný. Jakmile se objeví poznání Já a zmizí objekt, pak je poznávající subjekt nahlédnut či pochopen jako jediná Skutečnost.

Subjekt existuje kvůli objektu a objekt je jen odrazem subjektu. Není-li tu jedno, dvojnost není možná, a jestliže existuje pouze Jedno, nač by byla představa jednoty?

Jakmile je pomocí správného dotazování a pochopení dosaženo skutečného poznání, zůstane jen to, co slovy nelze vyjádřit. A o Tom nelze říci, zda je jednotou nebo mnohostí. Není tu poznávající ani poznávané, subjekt ani objekt, to ani tamto. Ani jednotu ani rozmanitost nelze ustanovit jako pravdu, neboť s každým tvrzením je tu i jeho opak. A přece jedno není od „druhého“ odděleno, vlna není nic jiného než voda a náramek není nic než zlato. A rozdělenost není opakem jednoty! Každá spekulace ohledně jednoty a rozmanitosti má jen pomoci překonat utrpení. To, co je za tím vším, je Skutečnost, nejvyšší Já.